

Gudrun Skretting

Anton og andre flokkdyr

ASCHEHOUG

Termitter og kule gutter

Sånn er livet. Før man vet ordet av det, står man i hjørnet av en overfylt skolegård og tenker på insekter. På en litt misunnelig måte.

Jeg skal prøve å forklare. Jeg har følelsen av at det trengs.

For det første: Har du noen gang sett et insekt lure på hvor det skal gjøre av hendene sine?

Sikkert ikke. For min del vet jeg ikke om insekter HAR hender engang. Uansett vedder jeg på at sjenerte humler ikke trommer engstelig med fingrene. Eller at stressa termitter klør seg nervøst både her og der.

Men om noen har holdt øye med meg de siste ti minuttene, har de dessverre sett et *menneske* gjøre det.

For her står jeg, Anton Albertsen 13 år, fem minutter før det ringer inn til min første dag på ungdomsskolen, og hendene mine er BARE i veien. Akkurat nå lar jeg dem dingle fritt og unaturlig, og jeg føler meg som en orangutang. Med tre meter armer.

I virkeligheten er det INGENTING på meg som er *så* langt. Tretten år har hatt liten virkning, sånn personlig. Men jeg skal hilse og si at de årene har virket for andre.

Det er bare å se seg rundt i skolegården: Noen har

vokst seg til lange bein, brede skuldre eller middels pupper. Andre har vokst på seg kviser, og sånne neser som vokser fortere enn resten av kroppen. Ja, Fredrik fra den gamle klassen min har til og med vokst på seg bart.

Men først og fremst: Veldig mange har vokst seg skumle. Og kule. Veldig mange henger sammen i store gjenger, de fikser luggen eller bruker lipgloss, og de sender bare korte blikk ned på oss andre.

Sånn er faktisk livet.

Så det er aller mest derfor at jeg, Anton Albertsen, skulle ønske jeg var et insekt. Et lite dyr som er prikk likt alle andre, en knøttliten sak som bare glir inn i insektsvermen, og blir der for resten av ungdomsskolen.

Passe kul, passe alminnelig. Og passe usynlig.

«Jeg håper iallfall ikke vi får Knerten!»

To gutter av den skumle typen slentrer forbi meg. Ganske rart hvordan kule folk til og med klarer å si «Knerten» på en kul måte. Men det hjelper vel å ha stilig hettegenser og lang lugg.

«Det er vel ingen lærer som HETER Knerten?» spør kameraten.

«Selvfølgelig ikke!» Gutten i hettegenseren gliser. «Men han er DRIT liten, og kjempesur. Ga storebroren min en toer i musikk.»

Den andre ler på herregud-for-en-dust-måten. «Glem lærerne», sier han, «vi blir uansett en kul klasse».

«Det kommer vel an på hvem vi kommer sammen med.» Hettegenseren kjører en hånd gjennom luggen. «Fra de andre skolene, mener jeg.»

«Jo da. Men VI er iallfall kule.»

De ler, begge to. En sånn latter som liksom betyr at man tuller, men likevel har rett. Og etterpå, like før de er utenfor hørevidde, hører jeg hettegenseren si: «Jeg orker iallfall ikke å gå i klasse med flere NERDER.»

Akkurat da tenker jeg: Det er en fordel at jeg står ved siden av Ole. For selv om jeg ønsker meg en slags sverm, er jeg altså ikke alene i verden. Jeg har for eksempel Ole, og én ting er sikkert: Sammenlignet med ham virker de fleste normale.

Jeg tuller ikke. Vi har kjent hverandre siden første-klasse, og han har vært like rar hele tiden. Akkurat nå løfter han blikket fra en bok om sopp, og sier: «Visste dere at hvit fluesopp har knollformet basis med poseformet slire?»

I skolegården. Den første dagen i åttende klasse.

Det er mange som synes at Ole er ganske annerledes.

Men jeg står ved siden av Ine også. Det er en enda større fordel.

På en HELT annen måte.

Ikke for det, Ine har aldri brydd seg med å passe inn, hun heller. Men det er fordi hun ikke trenger det. Ine er nemlig en sånn som hører hjemme overalt, helt naturlig.

Hun eier liksom skolegården allerede, og lurer aldri på hvor hun skal ha hendene.

«Poseformet slire?» sier hun til Ole. Så knyter hun håret i en hestehale, og blunker til meg mens hun smiler.

Ine.

Med hendene *mine* har jeg bare lyst til å gjøre én ting: Holde henne i hånda.

Faktisk er det ikke så rart som det høres ut. Eller, egentlig er det akkurat det det er. For akkurat så rar er verden: Ine og jeg er kjærester.

Det er helt sant. Siden begynnelsen av sommerferien. Og det er det mest usannsynlige jeg har opplevd i hele mitt liv. For hva er sannsynligheten for at en ganske liten gutt med ganske store ører har KJÆRESTE? Og for at kjæresten i tillegg er kul og pen?

Ikke vet jeg. Men sann er det altså. I tillegg har vi kjent hverandre siden barnehagen.

Til min fordel kan jeg jo si at jeg har vokst litt i sommer. Ikke sann som de skumle guttene i skolegården, og milevis fra bart og stemmeskifte. Men likevel. I sommer trengte jeg plutselig større sko.

På pluss-siden regnes kanskje også at pappa synes jeg er en fin fyr (men det sier vel de fleste fedre), og at elektrikerer som heter Anne, og har satt tannbørsten sin på badet vårt fordi hun liker pappa, sier at jeg er kul.

Antakelig syntes nok mamma at jeg var en fin fyr også,

helt til hun rotet seg inn under 15-bussen. Da var jeg bare en baby. Men jeg håper hun fortsatt ville ha likt meg.

Så man kan kanskje si at jeg er ålreit. Men likevel: En kjæreste! Jeg hadde aldri trodd at det skulle skje med meg.

«Den *hvite* fluesoppen ...»

Ole snakker veldig ofte om ting som ikke passer.

Jeg kremter fort. «Kanskje vi burde ... snakke om noe annet?» hvisker jeg.

«Hva da?»

«Noe ... ungdommelig liksom?» Dette er tross alt ungdomsskolen. Ikke Norsk Soppforum.

«Hva med kjuker?» sier Ole.

Jeg har ombestemt meg. Å stå sammen med Ole gjør meg IKKE mindre nerdete.

Ine bare smiler. «Og hva er kjuker for noe?» Hun sener ikke stemmen engang, så det er ingen hjelp å få. Her i skolegården er det faktisk ingen hjelp i at hun er kjæresten min, heller. For Ine og jeg har bestemt oss for at det skal være hemmelig. En stund, iallfall. Akkurat nå angrer jeg litt på det.

Aller mest fordi det snart skal ringe inn. Til den første timen med den nye klassen. For det er DA det kommer, det som er verst med denne dagen, verst med ungdomsskolen og nesten verst i hele livet mitt akkurat nå: Den norske stat eller kommune har bestemt at ungdomsskolen er et sted hvor folk skal blandes. Ristes sammen med

andre skoler helt på måfå. Ristes vekk fra dem man trenger.

Jo da, jeg skal fortsatt gå i klasse med Ole. Ham kjenner jeg. Og vel, jeg liker ham egentlig også, selv om han er ganske merkelig. Men jeg er nok litt usikker på om jeg *trenger* ham.

Ine, derimot. Min egen kjæreste. Henne skal jeg ristes løs fra.

Og det er én ting jeg vet bedre enn noe annet: Jeg trenger Ine. Hun er nesten som halvparten av meg.

Ole trekker pusten. «Kjuker er en vedboende sopp ...»

Men så ringer det inn. Gjennom marg og bein, nesten. Inn til min første time på ungdomsskolen, til tre år i svermen eller tre år utenfor. Helt sant: Jeg føler meg som en knøttliten halvdel der jeg vinker et forsiktig farvel til Ine. Eller, når jeg tenker etter: Kanskje noe enda mindre. Kanskje en termitt.

Alminnelige Anton

«Jeg heter Per», sier læreren vår. Det hadde han egentlig ikke trengt. Ikke for min del iallfall. For jeg har allerede skjønt hvem han er. Her, i mitt første klasserom på ungdomsskolen, mellom nye sekker og nervøs latter, sitter jeg og har skjønt det. At dette er læreren de kule guttene snakket om der ute i skolegården. Han kan hete Per aldri så mye, men jeg er helt sikker: Dette er Knerten. Mannen er bare litt høyere enn meg.

Nå burde vel ikke dette komme som noen overraskelse. Jeg har jo aldri vært normalt utrustet med flaks og sånt. Mine ulykker kommer for eksempel ALDRI alene.

Det neste som skjer er derfor selvfølgelig dette: Jeg snur meg litt og får øye på en hettegenser i sidesynet, på skrått bak meg. En veldig kul hettegenser som jeg har sett før. Ute i skolegården.

Kort oppsummert betyr alt dette tre ting:

Jeg har akkurat fått en lærer som er DRIT sur og gir folk en toer i musikk.

Jeg har akkurat kommet i klasse med to kule gutter som ikke orker flere nerder.

Jeg er usikker på om det kan bli verre.

Så mens Knerten snakker om regler og innesko og timeplaner, stirrer jeg mørkt ned i pulten. Min første dag på ungdomsskolen, og jeg føler meg like ukul som en sopp. Eller kanskje kjuke.

«Og nå tenkte jeg at vi skulle leke en lek.»

Fint. Det var bare dette som manglet. Men Knerten smiler: «Det er en fin måte å lære hverandres navn og bli kjent på. Alle skal finne hvert sitt adjektiv, et ord dere synes beskriver dere selv. Skjønner?»

Det er egentlig ingen som svarer. Men det kan se ut som om folk tenker mer enn de pleier på adjektiver.

«Bare én ting: Adjektivet må begynne på samme bokstav som deres eget navn. OK?»

Nervøs mumling. Knerten ser ut over klassen og peker på en jente jeg ikke kjenner, bakerst i venstre hjørne. Hun dukker umiddelbart ned i halsen på sin egen genser, og blir der en stund. Omtrent som skilpadder gjør når de er stressa. Men til slutt sier hun likevel «Søte Sara» og kniser. Det gjør de andre jentene også.

«BRA!» sier Knerten. «Og nå kommer det vanskelige: Nestemann må huske å si 'Søte Sara' før han sier sitt eget navn. Vær så god.» Han peker igjen.

Noen sier «Nils», og ikke noe mer. Det er gutten ved siden av Søte Sara. Han ser ikke ut som han liker å snakke.

«Du glemte adjektivet», hvisker noen til ham.

«Æh», sier han som heter Nils, og blir ganske rosa i fjeset.

«Kommer du på et ord som kan beskrive deg?» Knerten er hjelpsom. «Noe du for eksempel liker å gjøre?»

«Eh ... lese, kanskje ...», sier Nils.

Det burde han nok ikke sagt. Med minst to kule gutter i klassen.

Men så lyser han opp. Og først sier han «Søte Sara», akkurat som han skal. «Og ...»

Det er bare fortsettelsen som ikke er like heldig. For etterpå sier han ganske svakt, men dessverre aldeles tydelig: «Nysgjerrige Nils.»

Jo da. Det høres ut som om absolutt hele klassen vet at det finnes en barne-tv-ape som heter akkurat det. Og Knerten er nok ikke så sur som de skal ha det til. Han prøver faktisk å undertrykke en latter.

«Flott», kremter han, og så fortsetter leken.

Det er nå jeg begynner å bli nervøs. For jeg skjønner hvilken vei dette går. Bokstavelig talt. Jeg sitter på helt motsatt side av Søte Sara, forrest til høyre, og ligger an til bli sistemann ut. Det betyr at jeg må huske 28 navn før jeg kommer til mitt eget. Og 28 adjektiver.

Jeg har aldri vært god på store tall. Eller hukommelse.

Når jeg tenker etter, er det bare én ting jeg IKKE er bekymret over akkurat nå: mitt eget adjektiv. For adjektiver på A er ikke de verste, og jeg har allerede valgt ut mitt.

«Alminnelige Anton», skal jeg si.

Leken fortsetter. Jeg har nok aldri fulgt så godt med i timen i hele mitt liv. Og merkelig nok har jeg fortsatt kontroll. På Søte Sara, Nysgjerrige Nils, Fotballsparkende Fatima og Supre Sindre. Jeg ser dem for meg, hoppende rundt i fotballshorts og supermanddrakt. Og jo lenger vi holder på, jo mer optimistisk blir jeg. Snart er vi oppe i femten navn, og jeg henger fortsatt med. Etter tju, også.

Så da gutten ved siden av trekker pusten, går det opp for meg: Dette kan jeg faktisk klare. Endelig litt flaks.

Men kanskje ikke for sidemannen min. Han gikk i parallellklassen på barneskolen, har verdens tjukkeste briller og heter dessverre Øyvind.

Et adjektiv på Ø! Det er som å få deling med desimaler på matteprøven. Men heldigvis har han hatt tid til å tenke, og etter å ha ramset opp 27 navn og adjektiver, legger han raskt til: «Ømfintlige Øyvind.»

Knerten ser på ham. Så hoster han litt og sier: «Bra jobba, Øyvind. En vrien en, det der.»

Ømfintlige Øyvind, tenker jeg. Høres ut som en såpe for allergikere.

Men uansett, jeg har ikke tid til å tenke på såper nå. Jeg svelger og venter på at Knerten skal peke. Det er jo min tur.

I stedet sier noen: «Du da?»

Og det er Knerten som svarer: «Jeg?»

Klassen henger seg på: «Ja, du må jo også ha et adjektiv!»

«Så klart», nikker Knerten medgjørlig. «Skal vi se ... Jo, siden jeg ble litt overrasket akkurat nå – jeg kaller meg Perplekse Per!»

Virkelig? Og hvordan skal jeg liksom huske det? Jeg har jo aldri HØRT ordet før.

Perpleks, perpleks, perpleks ... Jeg gjentar ordet inni meg så mange ganger jeg klarer. Og kjenner at jeg blir stressa, noe skikkelig. Så nikker Knerten til meg, klar for den store finalen.

Perpleks, perpleks ...

Jeg starter: «Søte Sara, Nysgjerrige Nils ...» Det går ganske bra. Litt skjelven i stemmen, men ikke håpløst. Jeg har fortsatt et håp om å gli inn uten å bli lagt så veldig merke til.

«Nusselige Nina, Stilige Syver, Ordentlige Ole, Kule Karl ...» Ok, Anton, hold på konsentrasjonen. Har ikke hatt én eneste feil til nå. Atten navn. Atten adjektiver. Bare én eneste rad med pulter igjen.

«Vakre Victoria ...»

Perpleks, perpleks.

«Ømfintlige Øyvind og ...» Jeg senker skuldrene. Jeg er i mål. Jeg glir umerkelig inn i svermen. Og jeg smiler ganske bredt ... «Perverse Per.»

Noen ganger må man liksom høre ekkoet av sin egen stemme før man vet hva man har sagt. Som om ordene må ta en runde i rommet først.

Men den nye klassen min trenger absolutt ingen runde. Folk knekker sammen i en latter som liksom kommer ut av nesa. Med en gang. Mens jeg må tenke. Hva var det jeg sa?

PERVERSE Per?!

Nei. Det kan ikke være mulig. Ikke på første skoledag. Jeg skulle jo bli alminnelig!

Men de fniser fortsatt på raden bak meg. Vrir seg på stolene og hvisker til hverandre.

Det ER mulig. Og det er krise. En ekte en.

I en slags annen verden ringer det ut. Folk rundt meg pakker sekker. Det skraper i pulter og stoler. Mens jeg blir sittende. For det føles som om tankene mine er det eneste i meg som virker.

Perverse Per ser rart på meg, og jeg på ham. Men jeg kan ikke reise meg. Kroppen min har stivnet, ansiktet også.

Det er faktisk mulig at jeg smiler fortsatt.